

AYOLLAR KIYIMINI TIKISHDA O'QUVCHILARNING MUSTAQIL ISHLASH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH

Andijon viloyati Qorg'ontepa tumani 1-son texnikumi Maxsus fan o'qituvchisi

Ergasheva Sevara Yuldashbayevna

Email. ejamshidbek93@gmail.com

Jizzax viloyat Yangiobod tumani Yangiobod tuman texnikumi

Ishlab chiqarish ta'lim ustasi

Obloqulova Shahzoda Shuhrat qizi

email. obloqulovashahzoda@gmail.com

ANNOTATSIYA Maqolada ayollar kiyimini tikishda o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish metodlari va pedagogik samaradorligi tahlil qilinadi. Har bir texnologik bosqich o'quvchilarning nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarini mustahkamlashga xizmat qiladi. Mustaqil ishlash orqali o'quvchilar ijodiy tafakkur, texnologik tafakkur, mehnat madaniyati va mas'uliyat hissini rivojlantiradilar.

Kalit so'zlar: ayollar kiyimi, tikuvchilik, mustaqil ishlash, amaliy ko'nikmalar, kasbiy ta'lim

ANNOTATION The article analyzes methods for developing students' independent work skills in sewing women's clothing and evaluates their pedagogical effectiveness. Each technological stage contributes to strengthening students' theoretical knowledge and practical skills. Through independent work, students develop creative thinking, technological thinking, work culture, and a sense of responsibility.

Key words women's clothing, sewing, independent work, practical skills, vocational education

Аннотация:

В статье рассматриваются методы и педагогическая эффективность развития навыков самостоятельной работы студентов при шитье женской одежды. Каждый технологический этап способствует укреплению теоретических знаний и практических навыков студентов. Развитие самостоятельной работы формирует у студентов творческое и технологическое мышление, трудовую культуру и чувство ответственности.

Ключевые слова: женская одежда, швейное дело, самостоятельная работа, практические навыки, профессиональное образование

KIRISH Kasb-hunar ta'limi sohasida o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini shakllantirish bugungi kunda dolzarb va ustuvor vazifalardan biridir. Ayniqsa, yengil sanoat yo'nalishida, xususan, ayollar kiyimini tikish jarayonida nazariy bilimlarni amaliy mashg'ulotlar bilan uyg'unlashtira olmagan ta'lim tizimi o'quvchilarning kasbiy tayyorgarligini yetarli darajada rivojlantira olmaydi.

Mustaqil ishlash ko'nikmasi – bu o'quvchining berilgan vazifani o'z bilim va ko'nikmalari asosida, o'zi boshqarib, rejalashtirib va bajarish qobiliyatidir. Ushbu ko'nikmalar o'quvchining ijodiy tafakkuri, texnologik tafakkuri, mehnat intizomi va mas'uliyatini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ayollar kiyimini tikish jarayonida har bir texnologik bosqich – matoni tanlash, andoza tayyorlash, kesish, tikish va sifat nazorati – o'quvchining mustaqil ishlashini talab qiladi. Shu bois, pedagogik jarayonda o'qituvchi faqat ko'rsatma berish bilan cheklanmasligi, balki o'quvchiga vazifa berib, uni nazorat qilish, qo'llab-quvvatlash va baholashni amalga oshirishi zarur.

Zamonaviy ta'lim pedagogikasi shuni ko'rsatadiki, mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish o'quvchining kasbiy va shaxsiy rivojlanishi bilan bevosita bog'liq. Mustaqil ishlash orqali o'quvchi nafaqat texnologik jarayonlarni to'g'ri bajaradi, balki xatolarni aniqlash va tuzatish, yakuniy natijani baholash, o'z ishini rejalashtirish kabi muhim kasbiy qobiliyatlarni egallaydi. Bu esa bozor talablariga javob beradigan malakali va ijodiy tikuvchilarni tayyorlashda asosiy vositaga aylanadi.

Bugungi kunda yengil sanoat sohasida ishlab chiqarish jarayonlarining murakkablashuvi, moda tendensiyalarining tez o'zgarishi va individual buyurtmalar ulushining ortishi o'quvchilardan nafaqat texnologik bilim, balki mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvni talab qiladi. Shu bois, pedagogik metodlar mustaqil ishlashni rag'batlantiruvchi shaklda tashkil etilishi lozim. Shu nuqtai nazardan, ayollar kiyimini tikishda o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish – kasbiy ta'limning samaradorligini oshirish, o'quvchilarda ijodiy va texnologik tafakkurini rivojlantirish hamda ularni real ishlab chiqarish jarayoniga tayyorlashda dolzarb ilmiy-pedagogik masala hisoblanadi.

TADQIQOT METADALOGIYASI

Ayollar kiyimini tikish jarayoni murakkab va ko'p bosqichli texnologik siklni tashkil etadi. Ushbu jarayonda o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish pedagogik jarayonning samaradorligini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Mustaqil ishlash – o'quvchining berilgan vazifani o'z bilim, ko'nikma va tafakkuri asosida rejalashtirib, nazorat qilib, yakuniy natijaga erishish qobiliyatidir.

Quyida o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish bosqichlari va ularni o'qitish metodikasi batafsil tahlil qilinadi.

Model tanlash va dizayn ishlari. Ayollar kiyimini tikish jarayonining birinchi bosqichi – model tanlash va dizayn yaratish. Bu bosqichda o'quvchilar moda tendensiyalari, kiyim turlari, rang va mato uyg'unligini o'rganadilar. Shu bilan birga, o'quvchilar o'z ijodiy qarorlarini mustaqil qabul qilishga o'rganadi.

O'quvchilar eskiz chizish, rangli skhemalar tayyorlash va dizayn variantlarini tanlash orqali mustaqil ijodiy qarorlar qabul qiladi. Guruh ishlari: Talabalar o'z variantlarini guruhda muhokama qiladi va eng maqbul yechimni tanlaydi. Problemali o'qitish metodi: O'quvchilarga real muammolar beriladi – masalan, mijoz talabiga mos libos modelini tanlash. Pedagogik samara:

Ijodiy tafakkur va estetik did rivojlanadi. Qaror qabul qilish va muammolarni mustaqil hal qilish ko'nikmalari shakllanadi.

O'lcham olish va andoza tayyorlash. Har bir kiyim sifatli tayyorlanishi o'lchamlarning to'g'ri olinishi va andoza tayyorlashga bog'liq. O'quvchilarga inson anatomiyasi va o'lcham standartlari asosida andozalar yaratish o'rgatiladi. O'quvchilar amaliy mashg'ulotlarda modelga o'lcham oladi va individual andozalar tayyorlaydi. Multimedia vositalari yordamida andoza tayyorlash jarayoni vizual tarzda tushuntiriladi.

Pedagogik samara:

- Texnologik tafakkur shakllanadi.
- Nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish ko'nikmasi rivojlantiriladi.
- Xatoliklarni aniqlash va tuzatish ko'nikmalari hosil bo'ladi.

Matoni tanlash – libos sifatini belgilovchi muhim bosqich. Mato sifati, elastikligi, rang barqarorligi va to'qima yo'nalishi ishlab chiqarish jarayoniga bevosita ta'sir qiladi. Bichish jarayonida matoni andoza asosida joylashtirish va iqtisodiy foydalanish qoidalari o'rganiladi. Turli matolarni tahlil qilish va moslashtirish mashqlari.

Mato kesish mashg'ulotlarida o'lcham va andoza bo'yicha ketma-ketlikni bajarish.

Guruh ishlari orqali kichik libos qismlari tayyorlanadi. Matoni tahlil qilish va uni

- texnologik jarayonga moslashtirish ko'nikmalari shakllanadi.

- Iqtisodiy va sifat jihatlarini hisobga olish odatlari rivojlanadi.

Jamoaviy ish ko'nikmalari rivojlanadi.

Tikish – har bir libos qismini yakuniy shaklga keltirishdan iborat bo'lib, tikuv mashinalari, chok turlari va texnologik ketma-ketlikni to'g'ri bajarishni talab qiladi.

Demonstratsion metod: O'qituvchi har bir bosqichni namoyish qiladi.

Amaliy mashqlar: O'quvchilar individual yoki guruhda ishlaydi.

Reflektiv metod: O'quvchilar o'z ishlarini baholaydi, xatolarni aniqlaydi va tuzatadi.

Pedagogik samara: Mehnat intizomi va texnologik qoidalarga rioya qilish odatlari shakllanadi. Mustaqil ishlash va mas'uliyat hissi rivojlantadi. Texnik va amaliy kompetensiyalar mustahkamlanadi.

Yakuniy ishlov va sifat nazorati. Yakuniy bosqichda libos dazmollash, bezak elementlarini joylashtirish va sifat nazorati amalga oshiriladi. Tayyor mahsulot sifatini baholash, o'quvchilar uchun professional standartlarni anglash imkonini beradi. Nazariy bilimlar amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashadi. O'quvchilarda ijodiy tafakkur va muammoli vaziyatlarni hal qilish qobiliyati rivojlanadi. Jamoaviy va individual ish ko'nikmalari shakllanadi. Har bir texnologik bosqichda aniqlik, mehnat madaniyati va mas'uliyat hissi oshadi. Bozor talablariga mos malakali mutaxassislar tayyorlanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR O'rganilgan nazariy va amaliy tajriba shuni ko'rsatadiki, ayollar kiyimini tikishda o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish pedagogik jarayonning samaradorligini oshiruvchi eng muhim omillardan biridir. Mustaqil ishlash ko'nikmalari o'quvchilarning kasbiy tayyorgarligini mustahkamlash, ularni real ishlab chiqarish jarayoniga tayyorlash va amaliy ishni sifatli bajarishga o'rgatishda beqiyos ahamiyatga ega.

Bosqichma-bosqich yondashuv, ya'ni o'quvchilarga model tanlashdan tortib, yakuniy sifat nazoratigacha bo'lgan jarayonlarni alohida vazifa sifatida mustaqil bajarishga o'rgatish orqali quyidagi pedagogik natijalarga erishish mumkin:

Texnologik tafakkur rivojlanadi: O‘quvchilar har bir bosqichning texnologik ketma-ketligini tushunadi, jarayonlarni rejalashtiradi va natijani oldindan baholash ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Ijodiy yondashuv va muammolarni hal qilish qobiliyati kuchayadi: Mustaqil ishlash jarayonida o‘quvchi turli vaziyatlarda qaror qabul qilishni, yangi dizayn yechimlarini yaratishni va muammolarni mustaqil hal qilishni o‘rganadi.

Mehnat intizomi va mas’uliyat shakllanadi: O‘quvchi o‘z ishining natijasi uchun javobgarlikni his qiladi, ish jarayonini tartib bilan boshqaradi va sifatni ta’minlashni o‘rganadi. **Mustaqil baholash va sifat nazorati ko‘nikmalari rivojlanadi:** O‘quvchilar o‘z ishini tahlil qilish, xatolarni aniqlash va ularni tuzatish orqali sifatli tayyor mahsulot yaratishni o‘rganadi.

Jamoaviy va individual ish ko‘nikmalari uyg‘unlashadi: Guruh va individual ishlarda o‘quvchilar bir-birini qo‘llab-quvvatlashni, tajriba almashishni va samarali jamoaviy ishni o‘rganadi. Shu bilan birga, mustaqil ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirish nafaqat pedagogik samaradorlikni oshiradi, balki bozor talablariga mos, malakali va raqobatbardosh tikuvchilarni tayyorlashga yordam beradi. Ushbu metodika yengil sanoat tarmoqlarida sifat standartlariga rioya qilish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va innovatsion texnologiyalarni tatbiq etishda ham amaliy ahamiyatga ega.

Umuman olganda, ayollar kiyimini tikishda mustaqil ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirish pedagogik jarayonning barcha bosqichlarini tizimli tarzda rejalashtirish va amalga oshirish orqali o‘quvchilarni nafaqat texnologik, balki shaxsiy va kasbiy jihatdan rivojlantiradi. Natijada, ular zamonaviy talablar va mehnat bozoridagi raqobat sharoitida o‘z malakasini namoyon eta oladigan, ijodiy va mas’uliyatli mutaxassis sifatida shakllanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Kasb-hunar ta’limi pedagogikasi. – Toshkent, 2022.
2. Tikuvchilik texnologiyasi. – Toshkent, 2021.

3. Zamonaviy tikuvchilik asoslari. – Toshkent, 2020.
4. Педагогика профессионального образования. – Москва, 2019.
5. Modern Methods of Vocational Education. – London, 2020.
6. Faxriddin B., No‘monbek A. ABS SISTEMASI BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNING TORMOZ SAMARADORLIGINI MATEMATIK NAZARIY TAHLILI //International journal of scientific researchers (IJSR) INDEXING. – 2024. – Т. 4. – №. 1. – С. 333-337.
7. Qurbonazarov S. et al. ANALYSIS OF THE FUNDAMENTALS OF MATHEMATICAL MODELING OF WHEEL MOVEMENT ON THE ROAD SURFACE OF CARS EQUIPPED WITH ABS //Multidisciplinary Journal of Science and Technology. – 2024. – Т. 4. – №. 8. – С. 45-50.
8. Xuzriddinovich B. F. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILNI TORMOZ PAYTIDA O ‘ZO ‘ZIDAN VA MAJBURIY TEBRANISHLARINI TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA’SIRINI TAHLIL QILISH //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – Т. 47. – №. 4. – С. 81-87.
9. Xusinovich T. J., Ro‘zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O ‘RGANISH.
10. Karshiev F. U., Abduqahorov N. ABS BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLAR TORMOZ TIZIMLARINING USTIVORLIGI //Academic research in educational sciences. – 2024. – Т. 5. – №. 5. – С. 787-791.
11. Каршиев Фахридин Умарович, Н.Абдуқаҳоров ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ//<https://www.iupr.ru/6-121-2024>
https://www.iupr.ru/files/ugd/b06fdc_15c4798c874a4ddab326a52bd3af34ea.pdf?index=true

12. Xusinovich T. J., Ro‘zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O‘RGANISH.

13. Farxadjonovna, Bekimbetova Elmira, and Abduqahorov No‘monbek. "STARTING ENGINES AT LOW TEMPERATURES." Multidisciplinary Journal of Science and Technology 5.2 (2025): 83-87.

14. Xusinovich, Turdialiyeв Jonibek, and Mo‘minov Nurali Ro‘zibayevich. "M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O‘RGANISH."

15. Абдуқаҳоров Н., Турдиалиев Ж., Мўминов Н. АВТОМОБИЛИ М1 В РАЗНЫХ УСЛОВИЯХ АНАЛИЗ И ПАРАМЕТРЫ ТОРМОЖЕНИЯ УЧИТЬСЯ //Журнал научно-инновационных исследований в Узбекистане. – 2024. – Т. 2. – №. 4. – С. 377-386.

16. Каршиев Ф. У., Абдуқаҳоров Н. ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ //Экономика и социум. – 2024. – №. 6-2 (121). – С. 1142-1145.

17. Oybek o‘g A. N. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILLARDA TORMOZLASH JARAYONIDAGI TEBRANISHLAR VA ULARNING TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA’SIRI //PEDAGOGS. – 2025. – Т. 92. – №. 1. – С. 127-132.

18. Xuzriddinovich B. F. et al. SURXONDARYO VILOYATIDAGI TABIIY-IQLIM SHAROITLARIDA AVTOMOBILLARNING ISH SHAROITLARINI TASNIFLASH //Tadqiqotlar. – 2025. – Т. 63. – №. 2. – С. 26-32.

19. Abduqahorov N., Turdialiyeв J., Mo‘minov N. M1 VEHICLES IN DIFFERENT ENVIRONMENTS ANALYSIS AND PARAMETERS OF BRAKING LEARN //Journal of science-innovative research in Uzbekistan. – 2024. – Т. 4. – №. 4. – С. 377-386.

20. Абдуқаҳоров Н., Турдиалиев Ж., Мўминов Н. АВТОМОБИЛИ М1 В РАЗНЫХ УСЛОВИЯХ АНАЛИЗ И ПАРАМЕТРЫ ТОРМОЖЕНИЯ УЧИТЬСЯ //Журнал научно-инновационных исследований в Узбекистане. – 2024. – Т. 2. – №. 4. – С. 377-386.

21. Oybek o'g A. N. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILLARDA TORMOZLASH JARAYONIDAGI TEBRANISHLAR VA ULARNING TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA'SIRI //PEDAGOGS. – 2025. – Т. 92. – №. 1. – С. 127-132.

22. Bakhramov F., Abdukahorov N., Tilavkobilova D. Analysis of the braking path of cars equipped with ABS in different environments //AIP Conference Proceedings. – AIP Publishing LLC, 2025. – Т. 3268. – №. 1. – С. 020052.

23. Karshiev F. U., Abduqahorov N. ABC BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLAR TORMOZ TIZIMLARINING USTIVORLIGI //Экономика и социум. – 2024. – №. 6-1 (121). – С. 334-337.

24. O'G'Li A. A. U., Raxmatovich K. M., Shoykulovich A. O. UZUN QOZIQLI BARABANNI PAXTA TARKIBIDAN OG 'IR ARALASHMALARNI AJRATISHGA TA'SIRINI NAZARIY O 'RGANISH NATIJALARI //Механика и технология. – 2025. – Т. 1. – №. 18. – С. 133-139.

25. Raxmatovich K. M. URUG 'TOZALASH MASHINASINING MAQBUL PARAMETRLARINI ANIQLASH //Механика и технология. – 2024. – №. 2 (9) Спецвыпуск. – С. 79-86.

26. Astanakulov K. D. et al. The separation of light impurities of safflower seeds in the cyclone of the grain cleaning machine //IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. – IOP Publishing, 2020. – Т. 614. – №. 1. – С. 012141.

27. Karimov M. R. et al. Safflower seed cleaning machine and determining the rotational speed of its supplying roller //IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. – IOP Publishing, 2021. – Т. 868. – №. 1. – С. 012050.

28. O'G'Li A. A. U., Raxmatovich K. M., Shoykulovich A. O. UZUN QOZIQLI BARABANNI PAXTA TARKIBIDAN OG 'IR ARALASHMALARNI AJRATISHGA TA'SIRINI NAZARIY O 'RGANISH NATIJALARI //Механика и технология. – 2025. – Т. 1. – №. 18. – С. 133-139.
29. Raxmatovich K. M. URUG 'TOZALASH MASHINASINING MAQBUL PARAMETRLARINI ANIQLASH //Механика и технология. – 2024. – №. 2 (9) Спецвыпуск. – С. 79-86.
30. Astanakulov K. D. et al. The effect of safflower oil (*Carthamus Tinctorius* L.) and inositol supplementation on egg production.
31. Raxmatovich K. M. URUG 'TOZALASH MASHINASINING MAQBUL PARAMETRLARINI ANIQLASH //Механика и технология. – 2024. – №. 2 (9) Спецвыпуск. – С. 79-86.
32. Bazaluk O. et al. Improving energy efficiency of grain cleaning technology //Applied Sciences. – 2022. – Т. 12. – №. 10. – С. 5190.
33. Ishmuradov S. U., Abdumajidov R. B. Determination results of disc plough hang mechanism and support disc parameters //IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. – IOP Publishing, 2022. – Т. 1076. – №. 1. – С. 012039.